

EBGL 62 artiklan 2a kohdan mukainen poikkeuspyyntö EBGL 21 artiklan mukaisesta määräajasta, joihin mennessä siirtoverkonhaltijan on käytettävä automaattisesti aktivoitavien taajuuden palautusreservien eurooppalaista kauppapaikkaa

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Sisällysluettelo

Sanasto ja terminologia.....	3
1 Johdanto	4
2 Säännös, josta poikkeamista pyydetään	4
3 Poikkeuksen pyydetty soveltamisaika.....	5
4 Kauppapaikan täytäntöönpanoon liittyvät haasteet.....	5
5 Kauppapaikan käyttöönottosuunnitelma ja -aikataulu.....	6
5.1 Uuden tasehallintamarkkinan rakentaminen ja tasehallinnan automatisointi	7
5.2 Tietojärjestelmämuutokset ja tiedonvaihto.....	7
5.3 Yhteensopivuustestit.....	8
5.4 Kansallisten aFRR ehtojen ja edellytysten päivitys.....	8
5.5 Pohjoismainen koordinointi	8
5.6 Valvomo-operaattoreiden koulutus.....	8
6 Vaikutukset viereisiin markkinoihin.....	9
7 Mahdolliset riskit tasehallintamarkkinoiden yhdistämiselle Euroopassa	10
8 Kauppapaikan täytäntöönpanosta johtuvat riskit ja vaikutukset käyttövarmuuteen.....	10
9 Kauppapaikan täytäntöönpanon helpottamiseksi toteutetut toimet.....	11
10 Kauppapaikan täytäntöönpanemattomuudesta aiheutuvat vaikutukset suhteessa syrjimättömyyteen ja kilpailuun muiden eurooppalaisten markkinaosapuolten kanssa, erityisesti kysyntäjouston ja uusiutuvien energialähteiden osalta.....	11
11 Vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen ja älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin.....	11
11.1 Vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen	11
11.2 Vaikutukset älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin	12
12 Vaikutukset muihin suunnittelualueisiin ja yleiset seuraukset Euroopan markkinoiden yhdistämisprosessille.....	12

Sanasto ja terminologia

aFRR	automaattinen taajuuden palautusreservi
EBGL	Electricity Balancing Guideline eli eurooppalainen tasehallinnan suuntaviiva
MARI	mFRR-tuotteelle tarkoitettu eurooppalainen kauppapaikka
mFRR	manuaalinen taajuuden palautusreservi
NBM	Nordic Balancing Model, eli pohjoismainen tasehallintahanke
PICASSO	aFRR-tuotteelle tarkoitettu eurooppalainen kauppapaikka
Varttitase	15 minuutin taseselvitysjakso (15 min ISP)

1 Johdanto

Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (ACER) tekemän päätöksen No 02/2020¹ mukaan automaattisesti aktivoitavien taajuudenpalautusreservien eurooppalainen kauppapaikka (PICASSO) tulee ottaa käyttöön 24.7.2022 mennessä EU:n sisäisillä sähkömarkkinoilla. Suomessa Fingrid vastaa kauppapaikan käyttöönotosta ja on todennut, että eurooppalaista kauppapaikkaa ei saada otettua käyttöön Suomessa EBGL:n ja ACER:in päätöksen asettamassa aikataulussa.

EBGL:n artiklan 62 mukaisesti kansallinen sääntelyviranomaisena voi siirtoverkonhaltijan pyynnöstä tai omasta aloitteestaan myöntää asianomaiselle siirtoverkonhaltijalle poikkeuksen. Poikkeus voidaan myöntää ainoastaan kerran ja enintään kahdeksi vuodeksi. Fingrid pyytää poikkeusta automaattisesti aktivoitavien taajuudenpalautusreservien eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottoaikatauluun EBGL artiklan 62(2a) mukaisesti.

Energia-ala on murroksessa ja eurooppalaiset verkkosäännöt, EBGL yhtenä osana verkkosääntöjä, pyrkivät luomaan pohjan yhtenäisille ja tehokkaille sähkömarkkinoille. Eurooppalaisten kauppapaikkojen käyttöönoton myötä pyritään tehostamaan tasehallintaa, edistämään siirtoverkonhaltijoiden tarvitsemien reservien rajakauppaa sekä harmonisoidaan reservimarkkinoiden markkinasääntöjä ja tuotemäärittelyjä. Täydet hyödyt saavutetaan vasta, kun kauppapaikat on otettu käyttöön kaikissa Euroopan maissa ja sähkömarkkinat ovat 15 minuutin resoluutiassa. Tämän muutoksen ansiosta Suomen tehotasapainon ylläpitämiseksi saadaan käyttöön yhä laajemmat reservimarkkinat ja myös suomalaiset reservitoimittajat voivat osallistua yhteisille eurooppalaisille reservimarkkinoille.

Tässä poikkeuspyynnössä perustellaan tarve käyttöönottoaikataulun siirtämiselle, esitellään kansallinen käyttöönottosuunnitelma sekä käsitellään poikkeuksen vaikutuksia ja mahdollisia riskejä kansallisella tasolla.

2 Säännös, josta poikkeamista pyydetään

Fingrid hakee poikkeusta EBGL:n artiklan 62(2a) mukaisesti EBGL:n artiklan 21 ja ACER:in päätöksen No 02/2020 edellyttämästä määräajasta, johon mennessä siirtoverkonhaltijan on käytettävä automaattisesti aktivoitavien taajuuden palautusreservien eurooppalaista kauppapaikkaa.

---

¹ [ACER päätös No 02/2020 joka perustuu EBGL artiklaan 5\(2a\)](#)

Poikkeuspyynnön sisältö koostuu EBGL:n artiklan 62 (5) ja 62 (8) luettelemista aiheista.

5. Poikkeuspyyntöön on sisällyttävä seuraavat tiedot:

- (a) säännökset, joista poikkeamista pyydetään;
- (b) poikkeuksen pyydetty soveltamisaika;
- (c) yksityiskohtainen suunnitelma ja aikataulu, jossa määritellään, kuinka tämän asetuksen kyseessä olevia säännöksiä käsitellään ja niiden täytäntöönpano varmistetaan poikkeuksen soveltamisajan päättymisen jälkeen;
- (d) arviointi pyydetyn poikkeuksen vaikutuksista viereisiin markkinoihin;
- (e) arviointi pyydetyn poikkeuksen mahdollisesti aiheuttamista riskeistä tasehallintamarkkinoiden yhdistämiselle Euroopassa.

8. Asianomaisen sääntelyviranomaisen on poikkeuspyyntöä arvioidessaan tai ennen kuin se myöntää poikkeuksen omasta aloitteestaan otettava huomioon seuraavat näkökohdat:

- (a) kyseisen säännöksen tai kyseisten säännösten täytäntöönpanoon liittyvät vaikeudet;
- (b) kyseisestä säännöksestä tai kyseisistä säännöksistä johtuvat riskit ja vaikutukset käyttövarmuuteen;
- (c) kyseisen säännöksen tai kyseisten säännösten täytäntöönpanon helpottamiseksi toteutetut toimet;
- (d) kyseisen säännöksen tai kyseisten säännösten täytäntöönpanemattomuudesta aiheutuvat vaikutukset suhteessa syrjimättömyyteen ja kilpailuun muiden eurooppalaisten markkinaosapuolten kanssa, erityisesti kysyntäjoustopuun ja uusiutuvien energialähteiden osalta;
- (e) vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen ja älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin;
- (f) vaikutukset muihin suunnittelualueisiin ja yleiset seuraukset Euroopan markkinoiden yhdistämisprosessille.

3 Poikkeuksen pyydetty soveltamisaika

Fingrid pyytää poikkeusta viimeistään 24.7.2024 saakka. Tarkempi aikataulu käyttöön-
otolle on kuvattu kappaleessa 5.

4 Kauppapaikan täytäntöönpanoon liittyvät haasteet

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottovalmistelut käynnistettiin vuonna 2018, kun EBGL tuli voimaan ja pohjoismainen tasehallintahanke (NBM-hanke)² käynnistyi.

Uuteen pohjoismaiseen tasehallintamalliin siirytään vaiheittain ja pohjoismaisesti yhteis-
työssä tehtävä tasehallintamallin käyttöönotto on edellytys eurooppalaisen kauppapaikan
käyttöönnotolle Pohjoismaissa.

Käyttöönottoaikatauluun vaikuttaa oleellisesti myös varttitaseen käyttöönotto, sillä eu-
rooppalaisella markkinapaikalla kaupankäyntijakso on 15 minuuttia.

² www.nordicbalancingmodel.net

Fingridin kannalta yhtäaikainen käyttöönotto muiden Pohjoismaiden siirtoverkonhaltijoiden kanssa on erittäin tärkeää, koska Suomesta ei ole siirtoyhteyksiä suoraan Keski-Euroopan sähköjärjestelmään. Näin ollen Suomi pääsee hyödyntämään eurooppalaisia reservien energiamarkkinoita vasta silloin, kun myös muut Pohjoismaat ovat ottaneet kauppapaikan käyttöön. Lisäksi käyttöönotto eri aikataulussa muiden Pohjoismaiden kanssa tarkoittaisi käytännössä myös nykyisten pohjoismaisten säätösähkömarkkinoiden hyötyjen menettämistä ja Suomen eriytymistä omaksi markkina-alueeksi säätösähkön osalta.

Lisäksi pohjoismainen sähköjärjestelmä on yhtenäinen taajuudensäätöblokki (LFC-block), joka muun muassa määrittää sen alueella vaaditun säätökapasiteetin määrän. Taajuuden palautusreservit on siten mitoitettu pohjoismaisen sähköjärjestelmän tarpeen mukaisesti eikä kansallisesti. Jos Suomi ottaisi eurooppalaisen kauppapaikan käyttöön ennen muita pohjoismaita, nykyisen taajuudensäätöblokin mielekkyyttä tulisi arvioida uudelleen.

Osana NBM-hanketta kaikki pohjoismaiset siirtoverkonhaltijat toteuttavat omat kansalliset muutokset järjestelmiinsä, joissa samalla huomioidaan myös eurooppalaisen kauppapaikan tulevia ratkaisuja. Suomen toteutussuunnitelmaa on kuvattu kappaleessa 5. Hankkeen aikataulun ja pohjoismaisten yhtäaikaisen käyttöönoton kannalta on erittäin tärkeää, että kaikki siirtoverkonhaltijat pysyvät myös omien kansallisten toteutushankkeiden aikataulussa. Fingridillä on kuitenkin rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa muiden siirtoverkonhaltijoiden kansallisten hankkeiden menestykseen.

Fingridin omaan kansalliseen toteutushankkeeseen liittyy aikatauluriskejä. Uusien toimintamallien ja tietojärjestelmien toteutus on aina aikataulullisesti riskialtista. Lisäksi pohjoismaisesta ja eurooppalaisesta hankkeesta voi tulla ennakoimattomia vaatimuksia, jotka johtavat muutoksiin tai yllättäviin lisäkehitystarpeisiin, koska kauppapaikkojen toiminta ja niiden käyttöönotto ei ole vielä täysin määritelty. Fingrid on pyrkinyt huomioimaan nämä seikat omassa hankesuunnitelmassa ilman vaikutusta kokonaisaikatauluun.

Fingrid on arvioinut mahdollisuutta kauppapaikan käyttöönotolle eri aikataulussa kuin muut Pohjoismaat ja päätenyt edellä mainituista syistä lopputulokseen, ettei se ole järkevää.

5 Kauppapaikan käyttöönottosuunnitelma ja -aikataulu

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönotto on kiinteä osa NBM-hanketta, jonka tavoitteena on pohjoismaisten tasehallintamarkkinoiden ja -käytäntöjen uudistaminen tulevaisuuden energiajärjestelmässä.

Tässä kappaleessa kuvataan käyttöönottosuunnitelmat ja niihin liittyvät aikataulut.

Keväällä 2021 julkaistussa käyttöönottosuunnitelmassa Pohjoismaat ovat ilmoittaneet eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton olevan mahdollista aikavälillä Q4/2023 –

Q2/2024³. Loppuvuodesta 2021 julkaistavassa käyttöönottosuunnitelmassa mahdolliseksi käyttöönottoajankohdaksi esitetään Q2/2024

5.1 Uuden tasehallintamarkkinan rakentaminen ja tasehallinnan automatisointi

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönotto edellyttää tasehallintamallin uudistamista, uuden kansallisen energiamarkkinapaikan rakentamista automaattiselle taajuuden palautusreserville ja tarjousaluekohtaista säätötarpeen määrittelyä. Kauppapaikan käyttöönotto edellyttää myös muutoksia reservitoimittajilta koska nykyinen automaattisen taajuuden palautusreservin tilaus tehdään pro-rata periaatteella käytettävissä olevalle reservikapasiteetille eikä reservitoimittajalla ole mahdollista määrittää hintaa tilatulle reservienergialle.

Tasehallintamallin uudistaminen on jaettu eri vaiheisiin, jotta pohjoismaiset siirtoverkonhaltijat pystyvät rakentamaan samanaikaisesti omat tietojärjestelmänsä tukemaan yhteis-pohjoismaista tasehallintaprosessia sekä eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottoa. Automaattisen taajuuden palautusreservin eurooppalaiselle kauppapaikalle liittyminen on viimeinen vaihe pohjoismaisessa tasehallintamallin uudistamisessa. Ennen eurooppalaiselle kauppapaikalle liittymistä otetaan käyttöön 15 minuutin taseselvitysjakso sekä liitetään eurooppalaiselle manuaalisen taajuuden palautusreservin kauppapaikalle.

Samalla siirrytään asteittain kohti uusia eurooppalaisia standardituotteita.

5.2 Tietojärjestelmämuutokset ja tiedonvaihto

Eurooppalaiselle kauppapaikalle liittymisen edellytyksenä on, että siirtoverkonhaltija pystyy reaaliajassa (4–10 sekunnin välein) laskemaan säätöalueensa/säätöalueidensa säätötarpeen ja muodostamaan tästä alueensa/alueidensa säätöpyynnön yhteiseurooppalaiselle automaattisen taajuuden palautusreservin kauppapaikalle (PICASSO). Reaaliaikaisen vähintään 10 sekunnin välein tapahtuvan säätöpyynnön laskemiseksi Fingrid tarvitsee tasevirhesäätäjän (LFC controller). Tasevirhesäätäjän hankintaprosessi on aloitettu vuoden 2019 loppupuolella ja tasevirhesäätäjä on hankintaprojektin aikataulun mukaisesti Fingridin käytössä Q1/2022. Tämän jälkeen Fingrid aloittaa tasevirhesäätäjän testaamisen.

Muiden pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden osalta tasevirhesäätäjien hankinta on arvioitu toteutettavaksi Suomea myöhemmin ja yhteisen testauksen on arvioitu alkavan Q2/2023 (Pohjoismainen koordinointi, kuva 1)

Jokainen siirtoverkonhaltija toimittaa omalla alueellaan toimivien reservitoimittajien automaattisen taajuuden palautusreservin (aFRR) energiatarjoukset PICASSOon, missä kaikista sinne kerätyistä tarjouksista koostetaan yhteinen tarjouslista. Tämän yhteiseurooppalaisen tarjouslistan perusteella PICASSO-algoritmi päättää kuinka paljon aFRR energiatarjouksia tilataan kultakin alueelta. aFRR energiatarjousten keräämistä sekä kansallisen tarjouslistan muodostamista varten Fingridin tulee toteuttaa tähän tarkoitukseen soveltuva tietojärjestelmä. Tietojärjestelmän suunnittelu ja kehitystyö aloitetaan Q2/2022 aikana ja tietojärjestelmä on tarkoitus ottaa testikäyttöön Q3/2023 aikana.

Lisäksi Fingridin tulee toteuttaa reservitoimittajan laskutukseen uusi tietojärjestelmä.

5.3 Yhteensopivuustestit

Ennen kauppapaikan käyttöönottoa, jokaisen siirtoverkonhaltijan tulee tehdä PICASSO-kauppapaikan kanssa yhteensopivuustestit. Yhteensopivuustestien tarkka aikataulu riippuu muiden eurooppalaisten siirtoverkonhaltijoiden aikataulusta. Pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden on tarkoitus tehdä yhteensopivuustestit samanaikaisesti.

5.4 Kansallisten aFRR ehtojen ja edellytysten päivitys

Kauppapaikan käyttöönotto vaatii EBGL artiklan 18 mukaisen viranomaishyväksynnän ehdoista ja edellytyksistä automaattisen taajuuden palautusreservin toimittajalle.

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton vaatimat muutokset päivitetään ehtoihin ja edellytyksiin siten, että julkinen kuuleminen käynnistyy Q1/2023 aikana ja Energiavirastolle toimitetaan vahvistettavaksi Q2/2023 aikana.

5.5 Pohjoismainen koordinointi

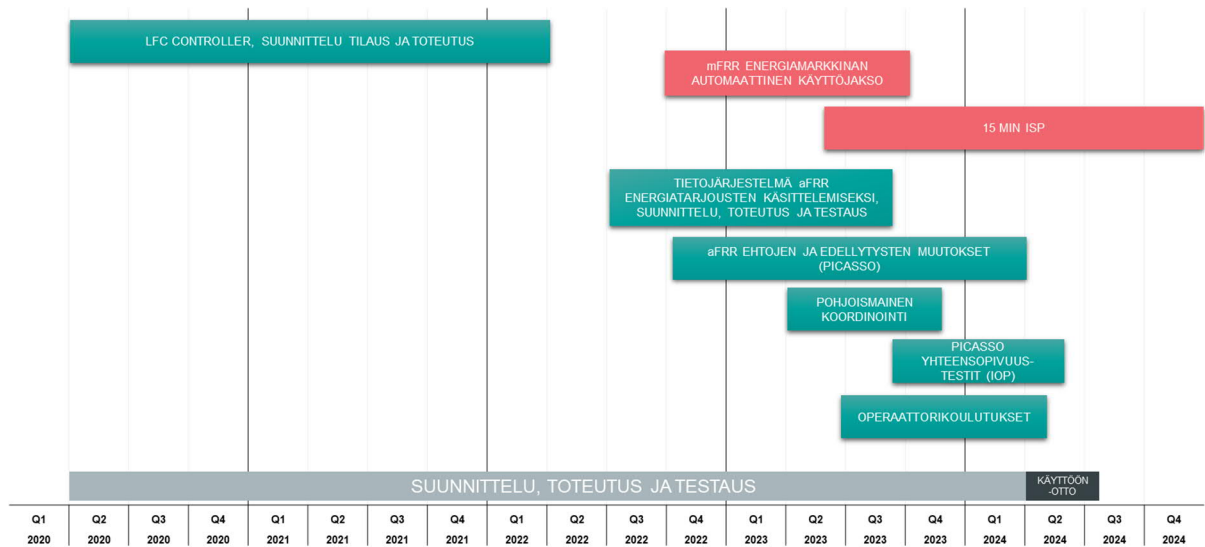
Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton edellytyksenä on pohjoismaisen tasehallintamallin muuttaminen nykyisestä taajuuteen perustuvasta tasehallinnasta aluesäätövirheen perustuvaan tasehallintamalliin. Jotta tasehallintamallin muuttaminen on mahdollista, tulee jokaisen pohjoismaisen synkronialueen siirtoverkonhaltija kyetä säätämään omia taajuudensäätöalueitaan (LFC-area) itsenäisesti. Siirtyminen uuteen tasehallintamalliin tulee toteuttaa koordinoitusti. Ennen tasehallintamallin vaihtoa ja PICASSOon liittymistä, pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden tulee testata ja todeta, että jokainen siirtoverkonhaltija on toteuttanut tarvittavat tietojärjestelmät siten että tasehallintamallin uudistaminen voidaan synkronialueella toteuttaa käyttövarmuutta vaarantamatta.

5.6 Valvomo-operaattoreiden koulutus

aFRR energiamarkkinan käyttöönotto eurooppalaisella kauppapaikalla edellyttää myös uusien rutiinien käyttöönottoa siirtoverkonhaltijoiden valvomoissa.

Käyttötoiminnan näkökulmasta on myös tärkeää saada kokemuksia varttitaseen sekä manuaalisen taajuuden palautusreservin eurooppalaisen kauppapaikan tuomista vaikutuksista ja kouluttaa operaattoreita, ennen kuin seuraava iso muutos markkinoiden muutoksista otetaan käyttöön.

KUVA 1 PICASSO:N KÄYTTÖÖNOTTOSUUNNITELMA

6 Vaikutukset viereisiin markkinoihin

Suomen sähköjärjestelmä on suoraan yhteydessä Viron, Ruotsin, Norjan ja Venäjän sähköjärjestelmiin. Lisäksi Tanskan DK2-tarjousalue on osa pohjoismaista synkronijärjestelmää, kuten Suomikin. Ne EU/EEA-maat, jotka ovat suorassa yhteydessä Suomen sähköjärjestelmään tai osa pohjoismaista synkronijärjestelmää, otetaan huomioon vaikutusten arvioinnissa. Vaikutuksia Venäjän markkinoihin ei käsitellä.

Virolla on vapautus kauppapaikan käyttöönotosta, kunnes Baltian maat liittyvät Manner-Euroopan synkronijärjestelmään. Tämä tapahtuu poikkeushakemuksen päättymisen jälkeen (arviolta vuonna 2025). Ruotsin, Norjan ja Tanskan siirtoverkonhaltijat suunnittelevat hakevansa poikkeusta eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottoaikataululle 24.7.2024 saakka (sama kuin Suomessa). Olettaen, että kyseisten maiden ja Suomen poikkeuspyynnöt hyväksytään, Fingridin hakemalla poikkeuksella ei ole vaikutuksia muihin viereisiin markkinoihin.

Jos viereisillä markkinoilla (Ruotsi, Norja ja Tanska) kuitenkin otettaisiin käyttöön eurooppalainen markkinapaikka aiemmin kuin Suomessa, ajaututtaisiin tilanteeseen, jossa Suomessa ja viereisillä markkinoilla olisi käytössä erilaiset mekanismit automaattisen taajuuden palautusreservin energian tilaukselle ja hinnoittelulle. Verrannollinen tilanne olisi

myös se, että Suomessa otetaan eurooppalainen kauppapaikka käyttöön aikaisemmin kuin viereisillä markkinoilla pohjoismaisella synkronialueella (ks. kappale 11).

7 Mahdolliset riskit tasehallintamarkkinoiden yhdistämiselle Euroopassa

Suomelle ajankohtaiset tasehallintamarkkinat, joita ollaan yhdistämässä Eurooppaan, ovat manuaalisesti (mFRR) ja automaattisesti (aFRR) aktivoitavien taajuuden palautusreservien energiamarkkinat. Eurooppalaiset kaupankäyntipaikat näille markkinoille ovat MARI (mFRR) ja PICASSO (aFRR).

Suomen maantieteellisestä sijainnista johtuen muiden maiden välinen kauppa ei siirry Suomen sähköjärjestelmän kautta ja siten Fingridin myöhäisempi liittyminen eurooppalaiselle kauppapaikalle ei aiheuta riskiä tasehallintamarkkinoiden yhdistämiselle Euroopassa.

8 Kauppapaikan täytäntöönpanosta johtuvat riskit ja vaikutukset käyttövarmuuteen

Siirryttäessä tunnista 15 minuutin toimintaikkunaan vaaditaan tasehallinnalta automatisointia, tietojärjestelmien kehitystä ja prosessien uusimista, sillä operaattorit tekevät nykyisin kaikki tasehallinnan toimenpiteet manuaalisesti kaikissa pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden valvomoissa. Käytännössä se kasvattaa tiedon hallintaa nelinkertaisesti ja vaatimuksia päätöksenteon nopeudelle.

Tietojärjestelmien käyttöönottoon liittyy aina riskejä ja niitä tulee testata riittävästi ennen varsinaista käyttöönottoa.

Fingrid testaa ennen eurooppalaiselle kauppapaikalle liittymistä kaikkia automaattisen taajuuden palautusreservin säätöenergian tilaukseen ja kaupankäyntiin tarvittavia kansallisia tietojärjestelmiä sekä itsenäisesti että myös koordinoidusti muiden pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden kanssa. Tarvittaessa tietojärjestelmiä kehitetään ja koko prosessin luotettavuus varmistetaan.

Varttitaseen käyttöönoton sekä manuaalisen taajuuden palautusreservin eurooppalaiselle kauppapaikalle liittymisen jälkeen pohjoismaiset siirtoverkonhaltijat varmistavat, että automatisoitu tasehallintaprosessi toimii moitteettomasti, jotta eurooppalainen kauppapaikka automaattiselle taajuuden palautusreserville voidaan ottaa Suomessa turvallisesti käyttöön.

Eurooppalaisen kauppapaikan lykkäämisestä sen sijaan ei aiheudu riskejä käyttövarmuudelle, sillä se lisää aikaa tietojärjestelmien käyttöönotolle ja niiden testaamiselle ja takaa turvallisen käyttöönoton.

9 Kauppapaikan täytäntöönpanon helpottamiseksi toteutetut toimet

Maaliskuussa 2018 pohjoismaiset kantaverkkoyhtiöt allekirjoittivat yhteistyösopimuksen, jossa on määritelty periaatteet pohjoismaisen tasehallinnan kehitykselle ja käytölle. Yhteistyösopimuksen tuloksena käynnistettiin NBM-hanke, jonka tarkoituksena on varmistaa tehokas ja turvallinen muutos kohti puhdasta ja yhtenäistä eurooppalaista sähkömarkkinaa.

10 Kauppapaikan täytäntöönpanemattomuudesta aiheutuvat vaikutukset suhteessa syrjimättömyyteen ja kilpailuun muiden eurooppalaisten markkinaosapuolten kanssa, erityisesti kysyntäjoustopuolteen ja uusiutuvien energialähteiden osalta

Kauppapaikan käyttöönoton myöhästyminen ei itsessään aiheuta syrjintää tai vaikutuksia kilpailuun kysyntäjoustopuolteen tai uusiutuvan energiantuotannon osalta suomalaisten ja eurooppalaisten toimijoiden välillä. Pohjoismaisten sähkömarkkinatoimijoiden kilpailutilanteeseen kuitenkin vaikutettaisiin negatiivisesti, jos Suomi eriytyisi pohjoismaisista markkinoista.

Fingridillä on käytössä teknologianeutraalit ehdot ja edellytykset markkinoille osallistumiselle, joten eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton siirtyminen ei vaikuta syrjivästi ja kilpailullisesti kysyntäjoustopuolteen ja uusiutuvien energialähteiden osallistumiseen markkinoille. Myöhäinen liittyminen eurooppalaisille tasehallintamarkkinoille saattaa heikentää suomalaisten markkinatoimijoiden mahdollisuutta kartuttaa kokemusta uudella markkinalla ja markkinapaikalla toimimisesta.

11 Vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen ja älykkäiseen verkkoinfrastruktuuriin

11.1 Vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen

Tunnistetut vaikutukset yleiseen taloudelliseen tehokkuuteen olettaen, että varttitase on otettu käyttöön, liittyvät tasehallintamarkkinoiden toimintaan. Jos Suomi olisi ainoa Poh-

joismaa, jossa eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönotto toteutuisi tasehallinnan suuntaviivan mukaisessa aikataulussa, eurooppalainen kauppapaikka otettaisiin käyttöön ainoastaan Suomen tarjousalueella. Tämä tarkoittaisi sitä, että Suomen tarjousalueella muodostettaisiin erillinen säätöenergian hinta automaattiselle taajuuden palautusreserville. Koska Pohjoismaisella synkronialueella automaattisen taajuuden palautusreservin aktivointi perustuu ennen tasehallintamallin uudistamista säätöalueen tasepoikkeaman sijaan synkronialueen taajuuspoikkeamaan, tulee myös säätöenergian hinnoittelun olla yhtenäinen koko alueella. Jos Suomen tarjousalueella käytettäisiin energian hintaan perustuvaa reservien aktivointia nykyisessä tasehallintamallissa, voisi tämä johtaa tilanteeseen, missä Suomen tarjousalueen tasepoikkeaman hinta muodostuu jonkin muun Pohjoismaisen tarjousalueen tarpeesta eikä tämä hinta kuitenkaan näkyisi alueella missä säätötarve on ollut.

Suomen tarjousalueen tasesähkön hinta myös poikkeaisi vierekkäisten tarjousalueiden (Ruotsin tarjousalueet SE1 ja SE3) tasesähkön hinnoista, vaikka Suomen tarjousalueen ja vierekkäisten tarjousalueiden välillä ei olisi pullonkaulaa.

Edellä mainituista syistä johtuen Fingridin tulee liittyä eurooppalaiselle kauppapaikalle samanaikaisesti muiden Pohjoismaisten siirtoverkonhaltijoiden kanssa.

11.2 Vaikutukset älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin

Eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönotolla on tunnistettu olevan vain vähäisiä vaikutuksia älykkääseen verkkoinfrastruktuuriin olettaen, että eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönoton edellytyksenä oleva varrittase ja 15 minuutin kaupankäyntijakso on otettu käyttöön suunnitellusti.

Eurooppalaisen kauppapaikan säännöillä on vaikutusta pienten, joustoon kykenevien kohteiden osallistumiseen sähkömarkkinoille. Kaupankäyntijakson lyhentyessä pienet kohteet ovat kyvykkäämpiä osallistumaan sähkömarkkinoille, koska markkinoille osallistumisen kynnys alenee lyhyemmän sitoutumisajan vuoksi. Toisaalta samat hyödyt saadaan alentamalla sähkömarkkinoiden minimitarjouskokoja. Pohjoismaisilla tasehallintamarkkinoilla 15 minuutin tuotteet ja eurooppalaisen kauppapaikan minimitarjouskoot otetaan käyttöön jo ennen eurooppalaisen kauppapaikan käyttöönottoa.

12 Vaikutukset muihin suunnittelualueisiin ja yleiset seuraukset Euroopan markkinoiden yhdistämisprosessille

Suomessa myönnetyllä poikkeuksella ottaa eurooppalainen kauppapaikka käyttöön vasta vuonna 2024 ei ole suoranaisia vaikutuksia muihin suunnittelualueisiin kuin Suomen viereisiin markkinoihin, joita arvioitiin kappaleessa 6 . Eurooppalaisen kauppapaikan käyt-

töönoton lykkääminen luonnollisesti viivästyttää Euroopan markkinoiden yhdistämisprosessia, muttei suoranaisesti vaikuta tähän yhdistämisprosessiin niin kauan, kuin Suomen viereisiä markkinoita ei ole vielä liitetty eurooppalaiseen kauppapaikkaan.